

VLOOYBERGTOREN TIELT-WINGE

INZENDER DOSSIER

Close to bone bvba / Ir Yves Willems

Langdorpsesteenweg 323

B-3201 Langdorp

016 35 64 23

yves@closetobone.be

www.closetobone.be

BOUWHEER/OPDRACHTGEVER

Gemeente Tielt-Winge

Rene Dekeyser - secretaris

Kruisstraat 2

B-3390 Tielt-Winge

016 63 40 08

secretariaat@tielt-winge.be

www.tielt-winge.be

ONTWERPER

Close to bone bvba / Ir Yves Willems

Langdorpsesteenweg 323

B-3201 Langdorp

016 35 64 23

yves@closetobone.be

www.closetobone.be

Jarenlang prijkte er op de heuvel ten westen van de Vlooiberg een houten uitkijktorentje van een viertal meter hoog. Het torentje was erg populair bij de Tieltsje jeugd, maar helaas ook bij vandalen. Toen die er brand in stichtten, was het bouwsel onherroepelijk verminkt. Omwille van de veiligheid werd de trots van Tielt-Winge afgesloten voor het publiek. Verhitte debatten volgden, totdat de gemeente besloot het houten torentje te vervangen door een nieuw, monumentaal exemplaar dat de tand des tijd beter zou doorstaan.

De eisen in het lastenboek logen er niet om: de nieuwe toren moest volledig uit metaal opgetrokken worden, minstens tien meter hoog zijn, een afdak hebben en bestand zijn tegen elke vorm van vandalisme.

Onderzoek naar de invulling van de ontwerpvrage wierp meteen een aantal bijkomende, voor ons als ontwerper, belangrijke ontwerpvereisten op. Naast de louter functionele ontwerp eis - uitkijktoren - zou voor ons het ontwerp enerzijds moeten opgaan in de omgeving en anderzijds moest de vorm voldoende prikkelen om bezocht te worden. Immers zou de toren van op een aantal prominente plaatsen duidelijk zichtbaar zijn. Ons ontwerp adagio "zien en gezien" werd meteen een belangrijke ontwerp toets.

Vanuit verschillende basisontwerpschetsen kwam steeds hetzelfde idee naar boven om het middel om de toren te beklimmen - een trap - te behouden in al zijn eenvoud en zonder enige toevoeging dan de praktisch noodzakelijke elementen voor veiligheid en toegankelijkheid zoals leuningen, bordessen,...

Het is geen conventionele toren met wenteltrap geworden. Aangezien de ondergrond te klein is om de trap te ondersteunen, hebben we ervoor gekozen om er een zwevend volume van te maken. Verder hebben wij het ontwerp vrij eenvoudig gehouden, zonder al teveel fantasietjes. Het is een expliciete, strakke vorm die contrasteert met de natuurlijke elementen er rond, maar toch een dialoog aangaat met de omgeving.

De torentrap is in totaal 11,28 meter hoog en is opgebouwd uit een gegalvaniseerde basisstructuur bekleed met Cortenstaal. Het Cortenstaal is een subtiële verwijzing naar de typisch Hagelandse ijzer-zandsteen waaruit de Vlooiberg bestaat. Door haar roodbruine tint en imposante afmetingen valt de constructie onmiddellijk op. Alles bij elkaar weegt ze maar liefst dertien ton. Je kan dit project omschrijven als een oorlog tegen het eigen gewicht. Om zeker te zijn dat de constructie sterk genoeg zou zijn en dat ze niet zou doorhangen, hebben we de kracht in elk element manueel berekend. De toren is groot, zwaar en sterk aan de voet en klein, licht en slank aan de top. De borstwering dient als structurele balk die de kracht, de sterkte en de stabiliteit van de staalstructuur waarborgt."

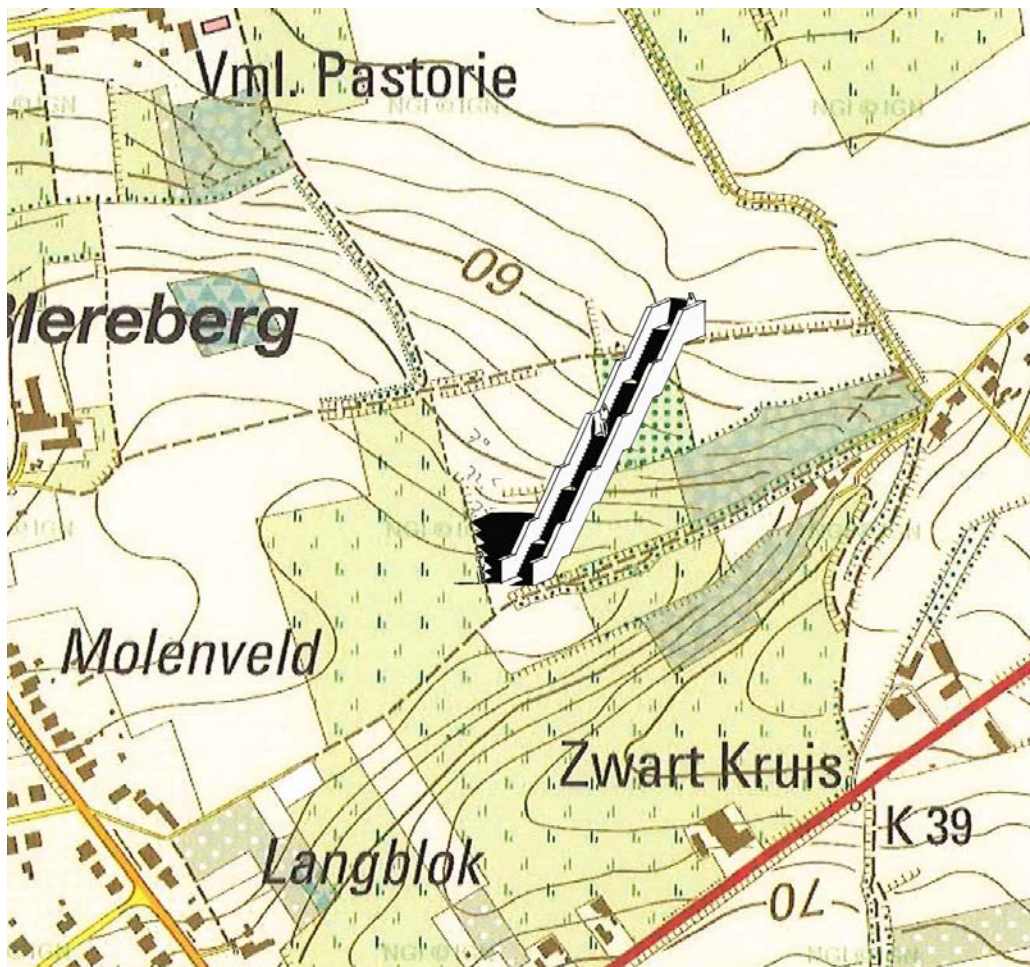
Het meest complexe onderdeel van het project bleek de trillingsanalyse. De trillingsfrequentie bij het betreden van de trap lag erg dicht bij de trillingsfrequentie van het staal. Om te verhinderen dat de

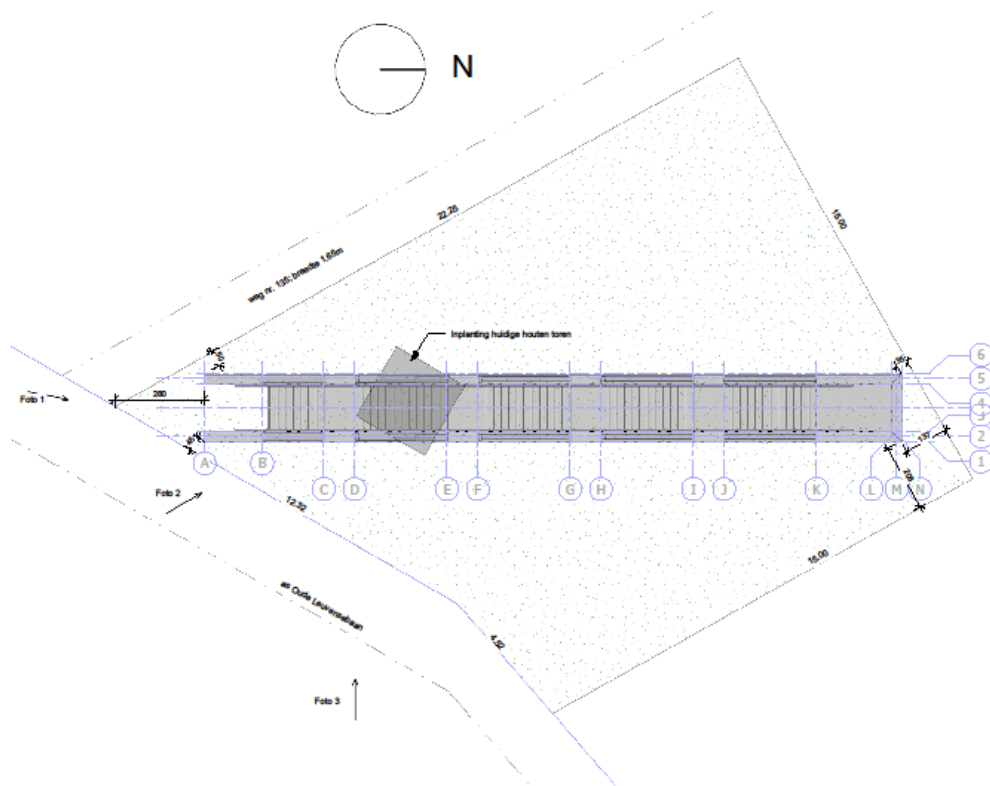
trap hevig zou beginnen trillen wanneer je hem betreedt, plaatsten we bovenaan twee trillingsdempers. Dit zijn in feite veren met een blok staal van tweehonderd kilogram erop. De dempers vibreren op nagenoeg dezelfde frequentie als de trap, maar in omgekeerde richting. Het permanente tegengewicht maakt dat de trap veel minder zindert onder de voeten.

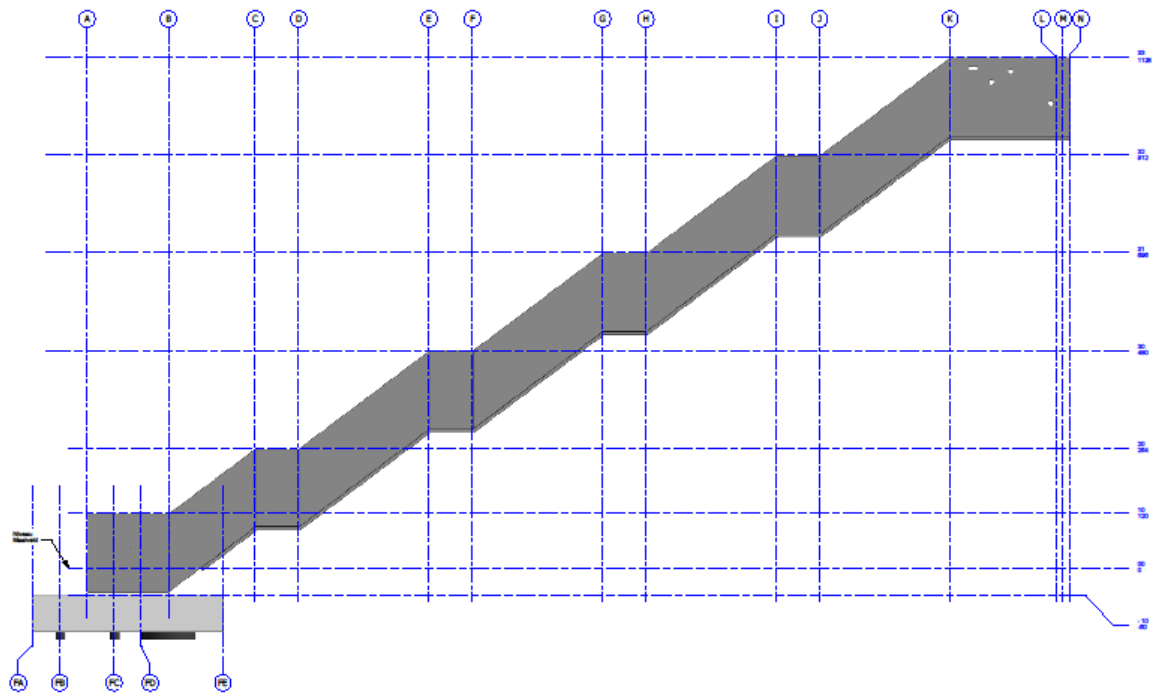
In april 2013 werd de torentrap op zijn plek gezet. Nadat aannemer Tri-Monta hem volledig prefabriceerde in zijn atelier in Duffel, voerden tractoren de onderdelen naar de locatie aan de vlooyenberg. Daar werd de constructie in niet meer dan een halve dag tijd sectie per sectie gemonteerd.

De torentrap werd feestelijk ingehuldigd op 19 mei 2013. Als herkenningspunt met sterke iconische waarde plaatst hij de mooie streek rond Tielt-Winge in de kijker. We wisten wel dat het een wat apart ontwerp was voor een uitkijktoren, maar hadden niet verwacht dat hij zo in het oog zou springen. Er is al veel media-aandacht geweest en dat heeft zelfs de initiële tegenstanders toch grotendeels over de streep getrokken. De gemeente Tielt-Winge trekt er een verscheiden publiek mee aan, van rasechte Tieltenaars tot toevallige passanten en liefhebbers van moderne architectuur.

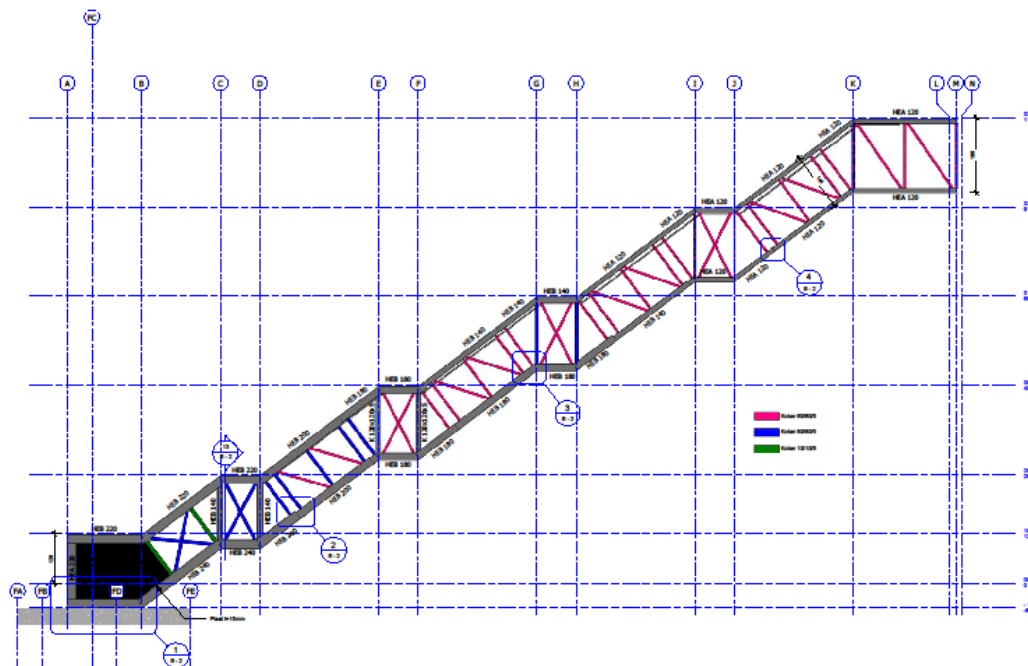
Het is fijn om weten dat een gedurfd project op die manier zijn vruchten afwerpt.

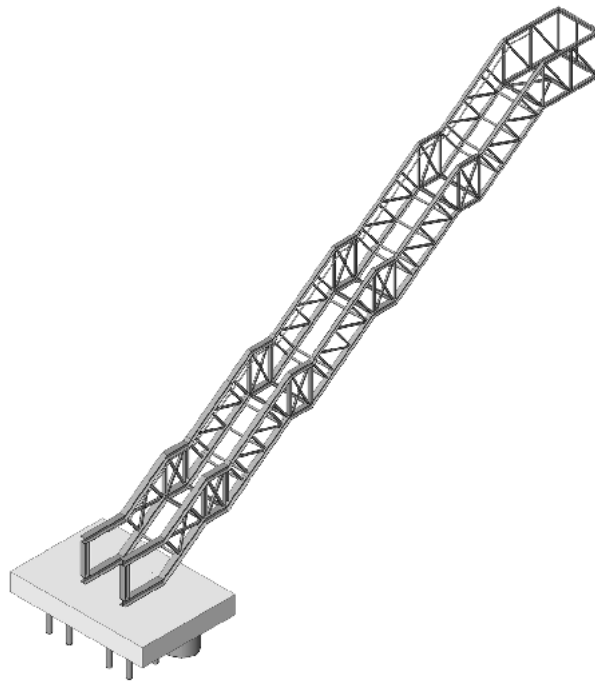

Zijaanzicht

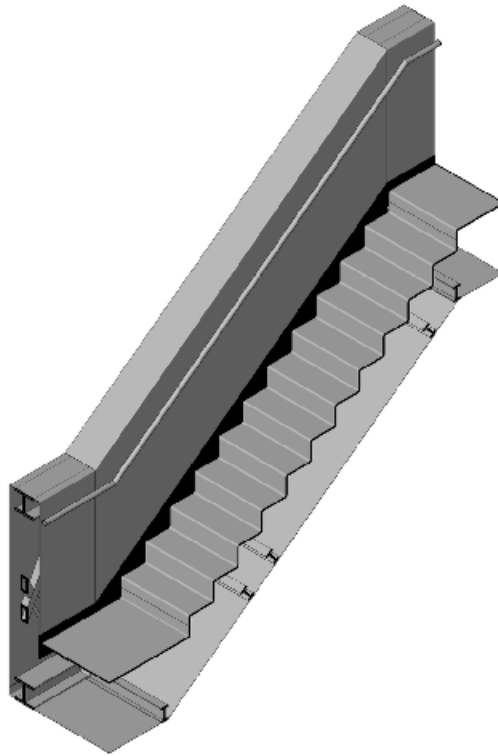
Zijaanzicht - binnenstructuur

3D structuur

3D met bekleding

Expanded zicht met de opbouw van de schildelen

Situatie "voor" - houten uitkijktorentje

Situatie "voor" - houten uitkijktorentje

Montage prefab torendelen met reeds ingebouwde trapdelen om de constructie tijdens de montage veilig te kunnen beklimmen

Afgewerkte torentrap - zicht nagenoeg identiek als foto 1 (situatie "voor" - houten uitkijktorentje)

Afgewerkte torentrap

Nachtzicht met de blauwe LED-lichtjes. Lay-out en type van de verlichting is gekozen voor een veilige beklimming van de trap tijdens het donker, maar die tevens geen lichtvervuiling van de omgeving veroorzaakt.